

บทบาทของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว

นางสาวสาวิตรี กำแพงพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาโทศาสตรพัฒนการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ROLE OF COMEDIES IN PROMOTING GOOD FAMILY RELATIONSHIP

Miss Savitri Kumpaengpan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Development Communication**

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491446

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์
อันดีในครอบครัว

โดย

นางสาวสาวิตรี กำแพงพันธ์

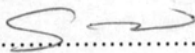
สาขาวิชา

นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

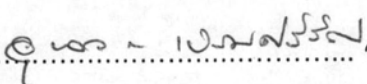
รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์

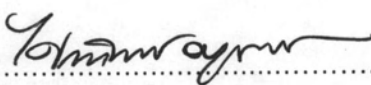
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุบล เป็ญจริงศิริกิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ไศลทิพย์ จารุภูมิ)

สาวิตรี กำแพงพันธ์ : บทบาทของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองเพื่อการส่งเสริมความ
สัมพันธ์อันดีในครอบครัว . (ROLE OF COMEDIES IN PROMOTING GOOD
FAMILY RELATIONSHIP) อ. ที่ปรึกษา : รศ.อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์ , 184 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของละครโทรทัศน์แนวเบาสมองเพื่อ
การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว โดยวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา การรับรู้
ประโยชน์และความพึงพอใจ การเชื่อมโยงภาพครอบครัวในละครกับชีวิตจริงจากละคร
โทรทัศน์แนวเบาสมองทั้งหมด 4 เรื่อง คือ เฮง เฮง เฮง , เป็นต่อ , บางรักซอย 9 และบ้านนี้มีรัก
ซึ่งวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็นการศึกษาเนื้อหาจากบทละครโทรทัศน์ และการสัมภาษณ์แบบ
เจาะลึกกลุ่มตัวอย่างที่ชมละครทั้งหมด 30 คน

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่ผู้เขียนบทเลือกหยิบยกมาเป็นประเด็นหลักในการนำเสนอ
มากที่สุด คือ ปัญหาครอบครัว รองลงมาคือปัญหาทั่วไป และปัญหาความรัก ซึ่งปัญหาส่วน
ใหญ่มักจะคลี่คลายไปเองมากที่สุด รองลงมาคือมีบุคคลอื่นมาช่วยแก้ปัญหา และพบวิธีการ
แก้ปัญหาด้วยตัวเองน้อยที่สุด

ในส่วนของการรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกชมละคร
ประเภทนี้เพื่อตอบสนองความบันเทิง ผ่อนคลายความเครียดมากที่สุด รองลงมาคือชื่นชอบ
นักแสดงในเรื่อง และเนื้อหาของละครตามลำดับ ซึ่งพฤติกรรมชมละครของกลุ่มตัวอย่าง
ส่วนใหญ่จะนั่งดูกับสมาชิกในครอบครัว มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวมถึงการนำ
มุขตลก ขำขันในละครไปใช้ในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน สำหรับการรับรู้ประโยชน์นั้น พบว่า
กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ข้อคิดในด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว และข้อคิดในการ
ดำเนินชีวิตที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของละคร

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปรียบเทียบตัวเองและครอบครัวกับครอบครัว
ในละคร โดยเฉพาะการเลียนแบบภาพครอบครัวที่อบอุ่น

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิสิต..... พิชญ์ ภิณฑิลา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ.อุบลวรรณ

488 52499 28 : MAJOR Development Communication

KEY WORD : SITUATION COMEDY / GOOD FAMILY RELATIONSHIP

SAVITRI KUMPAENGPAN : ROLE OF COMEDIES IN PROMOTING GOOD FAMILY RELATIONSHIP . THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROF. UBOLWAN PREMSRIRAT , 184 pp.

The objective of this research is to study the role of comedies in promoting good family relationship by analyzing the presentation format of substances as well as the awareness in benefits and satisfaction of how image in the comedies relate to real life situations. The four comedies are Heng Heng Heng , Phentor , Bangrak soi 9 and Ban nee mee rak. The research methodology is divided into 2 parts by studying the story scripts and in-depth interview of 30 samples from audience.

The research is found that, the main problem that most script writers presented were family problems, general problems and love problems, respectively. It is also found that the majority problems could be eventually resolved it selves. Nevertheless other problems could be solved by somebody else, and a few numbers that could find themselves, a way to resolve.

From the awareness in benefits and satisfaction points, it is found that most of 30 samples loved to watch the comedies firstly for fun and release of tension, secondly for the great admiration on actors and lastly because of the plot. The samples usually watch the comedies with their family members. Then, talk to each other, exchange their ideas, and remember the funny gags to play with their families and friends. In the purpose of benefits, the fact has shown that the samples acknowledged some ideas in enhancing their good family relationship and some ideas, obtained from the comedies could be applied for their lives.

Moreover, it has shown that the samples compared their families with the family in the comedies particularly trying to imitate the warm family environment.

Department Public Relations
Field of study Development Communication
Academic 2006

Student's signature *Savitri Kumpaengpan*
Advisor's signature *Ubolwan*

กิตติกรรมประกาศ

ทุกครั้งของการทำงานวิจัยชิ้นนี้ เมื่อใดก็ตามที่ผู้วิจัยรู้สึกเครียด เครียดมาก และมากที่สุด เหนื่อย ท้อแท้ จนเกือบจะถอดใจหลายต่อหลายครั้ง สิ่งหนึ่งที่ทำให้ผู้วิจัยมีพลัง กัดฟันทนจนงานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จด้วยดี ก็คือรอยยิ้มของคนที่ผู้วิจัยรักในวันที่เห็นเราประสบความสำเร็จ

บุคคลกลุ่มแรกที่ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณอย่างสูง คือ รศ.อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รศ.ดร.กาญจนา แก้วเทพ และ อ.ไศลทิพย์ จารุภูมิ ประธานและกรรมการสอบที่ให้คำปรึกษา คอยเคียงข้าง ช่มชู่ จนผู้วิจัยหวาดหวั่น และหวาดกลัว เกิดแรงฮึดสู้ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีในวินาทีสุดท้าย ซึ่งเป็นผลงานที่ผู้วิจัยปลาบปลื้ม ตื้นตัน และภูมิใจมากที่สุดในชีวิตการเรียน

ขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ที่เกิดมาเพื่อให้ ทั้งชีวิต สถิติปัญญา กำลังใจ และกำลังทรัพย์ที่สำคัญยิ่ง ผู้มีพระคุณที่ทำให้ผู้วิจัยมีอนาคตที่ดีในวันนี้ และจะมีในวันต่อไป

ขอบคุณพี่ก๊ากไ้ สำหรับบทคัดย่อและอนุเคราะห์โน้ตบุ๊ค น้องจูน ที่ให้ช่วยทำอะไรก็ตามถึงแม้ว่าจะทำได้ไม่ค่อยดีเท่าไร และแอบบ่นตลอดเวลา น้องยุ้ย ที่ช่วยหากข้อมูลตัวอย่าง

ขอบคุณเพื่อนๆ ชาว Dev.Com ทุกคน โดยเฉพาะ อิบ , เยียร์ , หนู , ไร่ , แอม , ออม , พิงค์ , มล ที่ร่วมฝ่าฟันด้วยกันมาตลอด 2 ปี เป็น 2 ปี ที่อบอุ่น สนุกสนาน และมีความสุขสุด ๆ ใครที่เคยคิดว่าเพื่อนกินหาง่าย เพื่อนตายหาง่ายยิ่งกว่า ทุกๆ คนน่ารักมากๆ บอกตรงๆ ว่าถ้าไม่ได้เพื่อนที่ดีเราคงไม่มีวันนี้

ขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทีม Non-Music 2 GMM-TV ที่เข้าใจ อนุญาตให้แอบดูงานได้ เป็นครั้งคราว

ขอบคุณหมูกลม พิวส์ ดีอบบี้ ไฟเตอร์ กำลังใจที่น่ารักๆ ในเวลาที่เครียดสุดๆ

ขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่เสียสละเวลามาให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์

ขอบคุณความพยายาม ความฮึดของตัวเองที่ไม่ยอมแพ้ไปซะก่อน ถึงแม้ว่าจะแอบร้องไห้หลายต่อหลายครั้ง

สุดท้ายนี้ ต้องขอขอบคุณผู้อ่านทุกคนที่ทำให้ผลงานชิ้นนี้ของผู้วิจัยมีคุณค่า

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย	16
วัตถุประสงค์การวิจัย	16
ขอบเขตของการวิจัย	17
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	18
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	19
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
1.แนวคิดเรื่องหน้าที่ของสื่อมวลชนในสังคม.....	20
2.แนวคิดเรื่องละครโทรทัศน์ประเภทซีทคอม.....	23
3.ทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ (Uses and Gratification Theory)	33
4.แนวคิดเรื่องการเลือกในการสื่อสาร (Selectivity in communication)	38
5.แนวคิดเรื่องครอบครัวและความสัมพันธ์ในครอบครัว	41
6.แนวคิดเรื่องการนำตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์.....	51
หรือการเลียนแบบทางจิตใจ (Identification)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	60
แหล่งข้อมูลและกลุ่มเป้าหมาย	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การตรวจสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล	63
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
การนำเสนอข้อมูล	65
บทที่ 4 ผลการวิจัย	66
การนำเสนอเนื้อหาและวิธีการแก้ปัญหาครอบครัวที่ปรากฏ	67
ในละครโทรทัศน์แนวเบาสมองในปัจจุบัน	
การรับรู้ประโยชน์ ความพึงพอใจ และการนำข้อคิดไปใช้ในชีวิตประจำวัน	123
การเชื่อมโยงภาพครอบครัวในละครกับชีวิตจริงจากทัศนนะของผู้ชม	146
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	151
สรุปผลการวิจัย	151
อภิปราย	161
ข้อจำกัดในการวิจัย	177
ข้อเสนอแนะทั่วไป	177
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	178
รายการอ้างอิง	179
ภาคผนวก	182
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	184

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. ตารางจำนวนการจดทะเบียนหย่าจำแนกเป็นรายภาค พ.ศ. 2543-2547.....	5
2. ตารางแสดงคุณลักษณะที่แตกต่างระหว่าง Soap Opera กับ Sit-com.....	24
3. ตารางแสดงลักษณะปัญหาและข้อคิดที่ปรากฏในละครเรื่องเฮง เฮง เฮง.....	100
4. ตารางแสดงลักษณะปัญหาและข้อคิดที่ปรากฏในละครเรื่องเป็นต่อ.....	103
5. ตารางแสดงลักษณะปัญหาและข้อคิดที่ปรากฏในละครเรื่องบางรักซอย 9.....	106
6. ตารางแสดงลักษณะปัญหาและข้อคิดที่ปรากฏในละครเรื่องบ้านนี้มีรัก.....	109
7. ตารางแสดงจำนวนรวมของปัญหาที่ปรากฏในละครทั้ง 4 เรื่อง.....	111
8. ตารางแสดงวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในละครเรื่องเฮง เฮง เฮง.....	114
9. ตารางแสดงวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในละครเรื่องเป็นต่อ.....	116
10. ตารางแสดงวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในละครเรื่องบางรักซอย 9.....	119
11. ตารางแสดงวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในละครเรื่องบ้านนี้มีรัก.....	121
12. ตารางแสดงภาพรวมของวิธีแก้ปัญหาที่ปรากฏในละครทั้ง 4 เรื่อง.....	123
13. ตารางแสดงอายุของกลุ่มตัวอย่าง.....	124
14. ตารางแสดงกลุ่มอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง.....	125
15. ตารางแสดงลักษณะครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง.....	125
16. ตารางแสดงสถานะภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	126

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1. ชั้นบันไดของประเภทตลก.....	28
2. แบบจำลองการใช้สื่อเพื่อสนองความพึงพอใจ.....	37
3. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดาและบุตร.....	48
4. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว.....	49
5. ภาพโปรโมทละครเรื่องเฮง เฮง เฮง.....	68
6. ภาพโปรโมทละครเรื่องเป็นต่อ.....	70
7. ภาพโปรโมทละครเรื่องบางรักซอย 9.....	72
8. ภาพโปรโมทละครเรื่องบ้านนี้มีรัก.....	74

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

1. ลำดับการดำเนินเรื่องของละครโทรทัศน์ประเภท Situation Comedy.....33